

Motion till riksdagen 2021/22:2451

av **Eric Palmqvist m.fl. (SD)**

Levande landsbygd

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Motivering	4
Näringsliv och företagande.....	5
Generellt goda villkor för företagande i hela landet	5
Främjandeuppdrag om ökat landsbygdsperspektiv	6
Öppna upp för gårdsförsäljning och förenkla reglerna	6
Förenkla reglerna ytterligare för småskaliga slakterier	7
Besöksnäringarnas och turismens betydelse.....	7
Förutsättningar för gruvnäringen	8
Effektivare tillståndsprövning	8
Starta-eget-bidrag till yrkesverksamma	9
Bo och bygga.....	9
Regellättnader för byggande, strandskydd och riksintressen	9
Bred utredning om bostadsbyggande på landsbygden.....	10
Kommersiell service, samhällsservice och utbildning	11
Tillräckligt stöd för kommersiell service på landsbygden.....	11
Lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag	11
Statliga myndigheters roll på landsbygden.....	12
Stärkt medborgarservice via fysiska servicekontor	13
Möjligheter för utbildning i hela landet.....	13
Transport, infrastruktur och energi.....	13
Rimliga väghastighetsgränser, säkerhet och vägunderhåll	13
Upprustning av tåginfrastrukturen	14
Värna regionala flygplatser.....	14

Negativa skatter på drivmedel och resande	14
Tillgång till bredband och IT	15
Förbättrad energiförsörjning	16
Jord- och skogsbruk.....	16
Stärkt äganderätt	16
Förbättra det svenska jordbrukets förutsättningar	17
Svensk skog är en nationell angelägenhet	17
Jakt och fiske	18
God viltförvaltning	18
Livskraftigt fiske.....	19
Landsbygdprioriteringar i regioner och kommuner	19
Kommuners och regioners kärnuppdrag.....	19
Regionaliserad fastighetsskatt	20

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om generellt goda villkor för företagande i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt främjandeuppdrag till myndigheter om landsbygdsperspektivet och näringar knutna till landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för gårdsförsäljning av livsmedel och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om besöksnäringarnas och turismens betydelse och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsättningar för gruvnäringen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektivare tillståndsprovning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett starta-eget-bidrag för yrkesverksamma och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regellättnader gällande strandskydd och att undersöka möjligheterna till markförsäljning ovanför odlingsgränsen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsning av riksintressen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en bred utredning om bostadsbyggande på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillräckligt stöd för kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statliga myndigheters roll på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt medborgarservice via fysiska servicekontor och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkta möjligheter för utbildning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avbryta sänkningen av hastighetsgränserna, satsa på ökad vägsäkerhet samt satsa på vägunderhållet och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rusta upp tåginfrastrukturen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna regionala flygplatser och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de negativa trafikskatterna och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till bredband och it och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad energiförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka äganderätten och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra jordbrukets förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk skog är en nationell angelägenhet och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om god viltförvaltning och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett livskraftigt svenskt fiske och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommuners och regioners kärnuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regionaliserad fastighetsskatt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En levande landsbygd kräver incitament från beslutande organ för ökade möjligheter. Frågor som rör landsbygd, företagande, arbetsmarknadspolitik, infrastruktur, boendemöjligheter och samhällsservice, äganderätt samt jord- och skogsbruk i hela landet, behöver värnas samt beslutanderätten vara svensk. Det finns ingen definierad gräns mellan storstaden och landsbygden. Det finns inte heller någon enhetlig landsbygd i Sverige utan olika typer av landsbygd. I en större skala kan sägas att hela Sverige består av bygder med en eller flera större orter, omgivna av vad som kan kallas ”kring-land”. De större orterna och landet kring dem är beroende av varandra, med industrier, butiker och service i centralorterna, med många boende samt också näringar som jord- och skogsbruk utanför dessa. Många pendlar mellan bostad utanför centralorterna till arbete, skola, vänner och fritidssysselsättningar på annan plats. De tre storstäderna skiljer sig från denna princip.

Där är en mycket stor del av kommunens befolkning bosatt i själva staden, det kringliggande området domineras i sin tur av förorter. Människors behov skiljer sig mellan storstäderna och resten av landet. Långt över hälften av Sveriges befolkning bor på landsbygden i vid bemärkelse. Ändå tycks frågor som är helt grundläggande för denna landsbygd inte prioriteras av Sveriges regering. Det är emellertid politikens uppgift att skapa förutsättningar att bo och försörja sig i landets samtliga delar. En stor del av de städer som utgör centrum i Sveriges olika bygder utgör bas för tung industri, ofta inom de stora exportsektorerna baserade på skog, metallurgi och verkstadsindustri. Påfallande ofta är företagen världsledande. Goda förutsättningar för industrin, inte minst den elberoende, är därför väsentliga för hela Sveriges utveckling.

Under större delen av 1900-talet var den trygga tillgången till elektricitet en av vår industris största tillgångar, först baserad på vattenkraft, senare även på kärnkraft. Nuvarande regering, liksom flera borgerliga regeringar under tryck från Centerpartiet, har istället gjort sitt yttersta för att försvara för kärnkraften. Resultatet är att det geografiskt sett från och med Stockholmsområdet och söderut i landet inte längre finns säker tillgång till icke fossil el och att konkurrenskraften för tung industri här är allvarligt skadad. Att denna utarmning fortsätter, trots att den från politiskt håll förespråkade övergången till en elektrifierad fordonsflotta förväntas öka elbehovet kraftigt, är en ansvarslös politik för landet i sin helhet och en hänsynslös politik mot Sverige utanför storstäderna. Debatten kring den egentliga landsbygden handlar i många fall om att kommunal och regional service ska kvarstå. Detta är viktigt. Skolor och dagligvaruhandel på landsbygden behöver därför i förekommande fall skyddas från nedläggning genom riktade insatser och politiska beslut där landsbygdsperspektivet tydligare beaktas.

Debatten behöver i högre grad än idag handla om enskilda medborgares och småföretagares villkor. Det finns en stor innovationskraft även på landsbygden. Förutsättningarna till entreprenörskap varierar dock stort. Detta kan bero på yttre faktorer som tillgång till digital eller fysisk infrastruktur eller avsaknaden av ett lokalt bankkontor. Vi har inte råd att förlora driftiga entreprenörer på grund av brister i samhällsservicen. Entreprenörer på landsbygden behöver uppmuntran och samhällets stöd. Då landsbygdens förutsättningar tas upp, ska enskilda personer och företag uppleva att de uppmuntras i sina utvecklingsplaner snarare än att de ständigt bromsas. Det behöver finnas utgångspunkter hos myndigheter för företagsfrämjande på landsbygden. Om företagsidéer bromsas tills entreprenören tröttnar, eller om vackra miljöer för boende eller sommarstugor inte tillåts utnyttjas, då kommer landsbygden inte att utvecklas positivt. Denna motion samlar ett antal av partiets tankar och förslag som handlar om landsbygd. Många av resonemangen och förslagen återfinns mer detaljerat i andra av partiets motioner.

Näringsliv och företagande

Generellt goda villkor för företagande i hela landet

Svenska företag, från norr till söder, sysslar med allt från rymdindustri till biodling. Det är av vikt att beslutsfattare skapar möjligheter för näringsliv och företagande i hela landet, över ett brett spektrum av verksamhetsområden, för små samt medelstora och stora företag. Inom politiken bör en stabil energipolitik understödjas, fungerande arbetsmarknadspolitik och kompetensförsörjning behövs på alla nivåer. Företag är bra på att vidareutbilda personal, samhället behöver möjliggöra fungerande grundutbildning och yrkesutbildning i harmoni med företagets behov. Dessutom bör marknadens och samhällets behov mötas. Långsiktig planering är nödvändig för att bygga bort behoven inom branscher och yrken där rekryteringsbehoven inte kan tillgodoses under överskådlig tid. Det gäller även de näringslivsområden där behov är tydliga och där ett prognosticerat framtida behov identifierats, samtidigt som öppenhet för nya expanderande verksamheter finns. Almi Företagspartner AB och landsbygdsprogrammets landsbygdsutvecklande åtgärder spelar fortsatt stor roll. Saminvest AB kan bidra med

företagarmöjligheter på landsbygd och i dess centralorter. Instruktionerna till dessa aktörer ska bygga på investeringar som ger ökad konkurrenskraft och dess projekt syfta till ökad konkurrenskraft jämte högre hållbarhet. Detta menar vi gemensamt borgar för långsiktighet. Pandemin har inneburit negativa konsekvenser för många verksamheter vilket kräver tydligt och tillräckligt samhälleligt stöd samt incitament för återstartande av verksamheter.

Det ska vara enkelt, inte svårt, att starta näringsverksamhet, därför bör regelverket anpassas till möjligheter samtidigt som svårigheter byggs bort. Regelförenklingar bör prioriteras upp och systematiseras där bland annat näringslivsorganisationer ges möjlighet till större medverkan, handläggningstiderna förkortas och förbättringar göras gällande tillsynsavgifter. Dessutom bör flera förbättringar göras gällande bokföringsregler.

Främjandeuppdrag om ökat landsbygdsperspektiv

En dynamisk mångfald av mindre, medelstora och större företag över hela Sverige är samhälls- och landsbygdsfrämjande. Istället för zonindelning bör goda villkor för företagande gälla oavsett var i landet man väljer att etablera sig, för industrier, verkstäder, konsultföretag, jord- och skogsbruk, fiskodlingar, gårdsslakterier, gårdsmejerier, fäbodan och gårdsförsäljning med flera. Skattesatser, avgifter, regelverk, tillstånd, bygglov och alla andra områden som utgör företagets verklighet, ska vara förmånliga. Vissa näringar är dock geografiskt kopplade till det Sverige som ligger utanför stadskärnorna. Det gäller exempelvis skogsnäringen, gruvnäringen, stora delar av livsmedelssektorn och deras nätverk av underleverantörer och distributörer. Dessa näringar ger upphov till ett brett spektrum av arbetstillfällen och de värdekedjor som dessa ger medverkar till att knyta ihop stad och landsbygd samt genererar skatteintäkter i kommuner i hela Sverige. Samtliga myndigheter och bolag som har uppdrag att främja näringsliv och arbetstillfällen bör ges i uppdrag att särskilt beakta landsbygdsperspektivet.

Öppna upp för gårdsförsäljning och förenkla reglerna

I Sverige etableras allt fler mikrobryggerier, whiskydestillerier, vinodlingar och liknande. Många gånger sker etableringarna på ett sätt som stimulerar till en levande landsbygd, inte minst genom att arbetstillfällen tillskapas och besöksnäringen stärks. Intresset för mikroproduktionen är stort och inte sällan går det att besöka dessa producenter för att se hur tillverkningen går till. Ett problem är att de inte tillåts sälja de egna produkterna på den egna anläggningen. Denna omständighet minskar deras attraktionskraft som besöksmål, det gäller inte minst utländska besökare som saknar kännedom om eller förståelse för det svenska alkoholmonopolet. Svenska producenter ska ges samma möjligheter till försäljning av egna produkter vid produktionsstället som finns i övriga EU. Det föreligger inget hinder mot att genomföra detta utan att avskaffa Systembolagets detaljhandelsmonopol. Systembolagets detaljhandelsmonopol bör kvarstå, med undantag för så kallad gårdsförsäljning. Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att den ska verka för en ny alkohollagstiftning där gårdsförsäljning tillåts, snar utredning och förslag emotses. Det finns ett växande intresse för gårdsbutiker på landsbygden och för närproducerade varor. Detta är viktigt för ökat företagande,

utvecklad landsbygd och för ökad besöksnäring i stort. På detta område bör regelverket ses över eftersom framställning och försäljning i dag är onödigt krångligt.

Förenkla reglerna ytterligare för småskaliga slakterier

Förbättrade möjligheter för att driva småskaliga slakterier skulle möjliggöra ett ökat utbud av närproducerade livsmedel samt bidra till ökat företagande, fler arbetstillfällen och en gynnsam utveckling på landsbygden genom utökad besöksnäring. Ett småskaligt slakteri kan även ha gynnsam effekt för djurhållande näringars expansion och lönsamhet i närområdet. Det finns även flera fördelar som ökad djurvälstånd, då djuromsorgen i Sverige är god och djuren vid småskaliga slakterier inte transporteras längre sträckor. Därför är det viktigt att reglerna förenklas, utan att livsmedelssäkerheten och djurskyddet äventyras. Det är också viktigt att slakteriavgifterna hålls så låga som möjligt för små och mobila slakterier.

Besöksnäringarnas och turismens betydelse

Sverige är ett fantastiskt land med en varierad natur och ett brett spektrum av verksamheter och möjligheter. Genom den variationsrika naturen med öppna marker, skog, fjällvärld samt stor rikedom på kust och sjöar, ges stora möjligheter till utveckling av turism och besöksnäringar. Verksamheter som friluftaktiviteter, idrottsevenemang, guidade naturturer, jakt och fiske, besöksmöjligheter på kulturhistoriska platser och miljöer, besök i lokala verksamheter som industri, gruvverksamhet och hantverksverksamhet samt lokalproduktion av livsmedel, är intressanta för såväl inhemska besökare som turister från andra länder. Även företagsevenemang och förestagsresor utgör en viktig del för besöksnäringarna. För en utvecklad näring behövs goda möjligheter och förmånliga företagarvillkor, samhällelig vilja och regional översiktlig planering. Dessutom behöver dessa verksamheter och utvecklad turism välfungerande infrastruktur, goda boendemöjligheter och god tillgång på restauranger och annan service. Nya projekt och höjd omsättning leder snabbt till nya jobb samt tillför kommunerna flera viktiga delar. Turism och besöksnäring bör främjas, inte minst genom översyn och förbättringar av regler för företagare och de tillstånd som reglerar näringarna.

Enligt World Economic Forum gavs Sveriges attraktionskraft utomlands nyligen en plats 20 av 136 jämförda länder. Intresset för Sverige är relativt stort i omvärlden, men rankingen har enligt ”The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017” dalat från en femteplats år 2011 till plats 22 år 2019. Visit Sweden utför ett viktigt arbete och de bör ges ett särskilt direktiv att verka för att minimera de ekonomiska konsekvenserna av den ytterligare minskade utländska turismen som är en direkt följd av coronapandemin. Detta kan exempelvis ske genom att stärka marknadsföringen av covid-19-anpassade delar av besöksnäringen, liksom naturturism, men också genom att aktivt arbeta för en snabb återhämtning och expansion för besöksnäringen när pandemin är över. I båda fallen skulle detta gynna landsbygden.

Förutsättningar för gruvnäringen

Den svenska gruvnäringen har anor långt tillbaka i tiden. Som ett exempel påbörjades brytning i det som idag är känt som Falu koppargruva redan under förkristen tid. Under medeltiden stod den för två tredjedelar av Europas samlade kopparproduktion. Idag innebär större efterfrågan från tillväxtländer tillsammans med en strävan inom EU att bli mer självförsörjande vad gäller olika malmer och mineral en långsiktig trend mot högre priser. Den svenska gruvnäringens tillväxt ska stimuleras på flera sätt. Det är ur ett landsbygdsperspektiv positivt då gruvbrytning oftast sker i landsbygd, vilket inte sällan har resulterat i bildandet av samhällen i anslutning till gruvorna. Gruvetablering förutsätter väl fungerande transporter och stabil tillgång till elektricitet, vilket även gagnar befolkningen i närområdet. Svensk gruvnäring befinner sig i internationell kontext i framkant vad avser forskning och utveckling och en viss del av denna sker i den gruvnära miljön. Flera lärosäten bedriver gruvrelaterade utbildningar. Gruvnäringen har potential att locka högkvalificerad personal till arbete i glesbygd samtidigt som den genererar många arbetstillfällen av mer traditionell art.

Dagens tillståndsprocesser är hämmande och behöver förbättras genom att exempelvis förkorta processen för undersökningstillstånd. Samtidigt är det av yttersta vikt att länsstyrelserna hanterar tillståndsansökningarna på ett likvärdigt och rättssäkert sätt. Tillståndsprocesserna måste bli snabbare och enklare utan att avkall görs på kraven på miljöhänsyn. Eftersträvansvärt är att den sökande parten endast har en enda instans att vända sig till under samtliga steg i tillståndsprocessen. Den snabba utvecklingen avseende elektrifieringen medför att nya mineral, så kallade innovationskritiska mineral, som tidigare inte nyttjats industriellt, nu efterfrågas.

Att kartlägga dessa och där så är möjligt bryta dem kan utgöra skillnaden mellan att skapa för Sveriges exportindustri nödvändiga värdekedjor, eller att bli beroende av import från diktaturer och länder med oacceptabla arbetsvillkor och ringa miljöhänsyn. Det är av stor vikt att klargöra vilka intressen som väger tyngst. Sveriges mineralstrategi måste revideras på nytt eller ersättas med en ny och gruvnäringens vikt för landsbygden och nationen som helhet särskilt beaktas. Med modern teknik finns goda möjligheter till efterbehandlingsmetoder för god miljöstandard, vilket skapar ett mervärde för de som bor i närområdet.

Effektivare tillståndsprövning

Det arbete som Tillväxtverket och Jordbruksverket idag bedriver för att hjälpa och främja företagande av olika slag på landsbygden, till exempel genom rådgivning och finansiering, är mycket värdefullt. Detta främjandearbete kommer också att fortsätta att spela en stor roll. Sverige behöver ständigt investeringar från stat och näringsliv, inte minst för att klara omställningen mot en mer uthållig produktion, särskilt på landsbygden. Samtidigt vittnar många företagare om omfattande problem när miljöintresset ska balanseras mot investeringsbehoven. Ekonomiska intressen och andra samhällsintressen måste alltid kunna vägas mot ett aktuellt miljöintresse och en god balans måste hittas. De krav som ställs av miljöskäl måste innebära en positiv inverkan på miljön, vilket inte alltid är fallet idag och begränsningar av verksamhetsutövare måste stå i proportion till det problem som ska avhjälpas med begränsningen. Absoluta miljökrav utan möjlighet till avvägning mot andra värden bör således inte ställas i lagstiftning och

konsekvensanalyser bör göras innan större beslut tas. Sverigedemokraterna lägger flera förslag för effektivare och mer rättssäker tillståndsprövning.

Av samma skäl ska tillståndprocesser för ny eller utökad verksamhet snabbas på och vid utökad verksamhet bör endast utökningen, inte hela verksamheten, tillståndsprövas. Detta innefattar också en tydlig strävan mot lika behandling av tillståndshandlingen oavsett i vilken landsända eller av vilken myndighet den sker. Mindre företag ska inte behöva ha kontakt med fler myndigheter än ett absolut minimum för att starta eller utöka en verksamhet. Alla myndigheter som verkar riktat till företagare på landet ska dessutom ges ett främjandeuppdrag, där de strävar efter att hjälpa företag och samtidigt underlättar överensstämmelse med miljölagstiftning och annan lagstiftning utan att det sker på bekostnad av lokalsamhällets inflytande. Sammantaget bör regeringen se över hur tillståndsprövningen kan göras effektivare.

Starta-eget-bidrag till yrkesverksamma

För att gynna företagande och för att fler ska ges möjlighet att starta företag bör ett starta-eget-bidrag möjliggöras för yrkesverksamma där tiden för tjänstledighet bör förlängas till 12 månader. Detta bör ske i kombination med att ett program för starta-eget-bidrag lanseras. I många fall finns innovativa, marknadsmässiga idéer till verksamhet hos yrkesverksamma personer, inte minst på grund av den erfarenhet, kompetens och vetskap om marknadens behov som de personerna besitter. Inte sällan har arbetstagare egna idéer, visioner och drömmar om egen verksamhet, som på ett eller annat sätt har kopplingar till den egna arbetslivserfarenheten. Av den anledningen behövs samhälleliga incitament med syfte att stimulera till ökad företagsverksamhet.

Bo och bygga

Regellättnader för byggande, strandskydd och riksintressen

Det är attraktivt att få bo och att få bygga nära vatten, därför är ett rimligt strandskydd som i högre grad tillåter byggande, en viktig landsbygdsfråga. Landsbygdskommunerna tvingas idag konkurrera med storstadsområdena om att kunna behålla boenden, attrahera företag och kvalificerad arbetskraft. Möjligheten till boende eller fritidshus till rimligt pris i attraktiva lägen skulle kunna vara en viktig konkurrens fördel och därmed hjälpa landsbygden att utvecklas. För att det ska bli verklighet behöver strandskyddsreglerna mildras. År 2009 ändrades strandskyddslagstiftningen med syftet att förtydliga bestämmelserna och för att medge anpassning av lagstiftningen till lokala och regionala förhållanden. I och med lagändringen fick alla kommuner möjlighet att ge dispens för strandnära områden, med hänvisning till landsbygdsutveckling. Tvärtemot intentionerna har länsstyrelserna på många håll i landet i samband med lagändringen beslutat om ett utökat strandskydd och ökat antalet riksintressen vid vattennära lägen. Naturvårdsverket har vid en översyn konstaterat att det nu finns stora områden med utvidgat strandskydd utan tydligt angivna motiv från länsstyrelsernas sida. Förutom att detta står i strid mot lagstiftarens intentioner leder det till negativa konsekvenser för landsbygdskommunerna.

Strikta strandskyddsregler motverkar landsbygdsutveckling, försämrar för jord- och skogsbruk och verkar hämmande för besöksnäringen. Reglerna är otydliga och ger utrymme för varierade tolkningar av olika länsstyrelser. Ett tydligare och enklare regelverk är nödvändigt. Grundläggande bör vara att markägare i normalfallet ska kunna stycka av tomter på egen mark och att såväl bostads- som fritidshus ska kunna uppföras utanför stadsplanerat område inklusive nära vatten, så länge fri passage garanteras längs vattnet och så länge en viss andel av vattendragets stränder lämnas obebyggda. Strandskyddet bör i högre grad regleras på kommunal nivå och länsstyrelsernas möjlighet att överpröva utfärdade kommunala bygglov i strandskyddslagen bör kraftigt begränsas. Det bör utredas om regionerna som en del av sitt nya ansvar för regionalt utvecklingsarbete ska ges en tydlig samordnande roll i kommunernas arbete med strandskydd regionalt. I betänkandet ”Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd”, (SOU 2020:78) föreslås en rad förändringar som mött kritik från olika håll.

Vi menar att de förslag om reviderade strandskyddsregler som är att vänta måste ta tydligare hänsyn till det lokala inflytandet över var det ska vara tillåtet att få bygga strandnära. Riksintressena övertrumfar ofta kommunala byggplaner vilket innebär problem för tillväxt och byggnation. Det påverkar förutsättningarna för boende negativt.

Skyddsnivån, antalet skyddade områden och dessas geografiska utbredning behöver begränsas samt tillväxt och boende på landsbygden möjliggöras. Möjligheter till lättnader i regelverket för markförsäljning ovanför odlingsgränsen bör undersökas, i syfte att så långt det är möjligt skapa likvärdiga förutsättningar till markförsörjning och tillväxt i landets alla delar. Odlingsgränsen löper i norra Sverige från nordost till sydväst en bit nedanför fjällområdet och motsvaras i Jämtland och Härjedalen av de så kallade renbetesfjällen och mark ovan gränsen är till största delarna statligt ägd. Gränsen har betydelse som berör rennärlagen och vissa jakt- och fiskerelaterade regelverk. Ovanför odlingsgränsen är möjligheten för kommuner att köpa mark kraftigt begränsad, vilket innebär en risk där tillväxten kan komma att bromsas på grund av markbrist.

Bred utredning om bostadsbyggande på landsbygden

Finansiering av bostäder på landsbygden bör underlättas. Det är idag inte ovanligt att värdet på en nyproducerad fastighet på landsbygden understiger byggkostnaden. Regeringen behöver tillsätta en bred utredning om bostadsbyggande på landsbygden för att finna lösningar på frågan. De statliga garantier och den långivning som staten indirekt står för idag är viktiga för byggnation på landsbygden och bör behållas. De senaste åren har orimliga krav ställts på enskilda avlopp från bostäder på landet. Det har tvingat boende till kostsamma investeringar, trots att det ibland har givit obetydlig minskning av utsläppen till våra vattendrag och därmed haft tveksam miljönytta. Regleringen och dess tillämpning måste bli mer resultatnriktad. Olika lösningar med jämförbara resultat bör accepteras och kraven stå i proportion till miljöeffekterna och utsläppsnivåerna som når vattendrag. Vid behandling av betänkande ”Hushållningen med mark- och vattenområden”, 2020/21:CU14 2021, riktade riksdagen ett tillkännagivande, en uppmaning, till regeringen. Uppmaningen gäller att en fastighetsägare med enskilt avlopp inte ska kunna tvingas att ansluta sig till det kommunala vatten- och avlopps nätet. Detta under förutsättning att det egna avloppet uppfyller gällande miljö- och hälsokraven. Det återstår att se hur regeringen möter upp tillkännagivandet.

Kommersiell service, samhällsservice och utbildning

Tillräckligt stöd för kommersiell service på landsbygden

Sambandet mellan en fungerande kommersiell service och förutsättningarna för att bo och verka på landsbygden bör betonas. Det kan handla om livsmedelsbutiker, bensinstationer och fackhandel med mera. Dagligvaruhandeln utgör oftast ett viktigt nav i en hel bygd. Inte sällan är butiken en bensinmack eller vice versa. Där erbjuds utöver livsmedel och drivmedel även andra tjänster så som apoteks- och posttjänster. Av den anledningen är det positivt med den höjning av stödet för kommersiell service i sårbar glesbygd som riksdagen tidigare beslutat om. Denna typ av stöd måste dock utvärderas och följas upp av ansvarig myndighet för att säkerställa att det har avsedd effekt och att nivåerna är tillräckliga för att nå de önskade målen.

En utvärdering måste också beakta om förutsättningarna ändras eller är på väg att ändras genom att exempelvis statliga bolag säljs ut eller planeras säljas ut eller att en ökad del av till exempel apotekets tjänster och försäljning flyttas till e-handel som kräver paketutlämning. Hänsyn behöver även tas till nya kostnader som tillkommit eller väntas tillkomma som en följd av påtvingade investeringar med anledning av nya lagar och EU-regler. Ett exempel är de säkerhetsföreskrifter för bensinstationer som träder i kraft den första juli 2022 och kommer att medföra kostsamma tvingande investeringar för landets bensinstationer. Man bör skjuta på slutdatumet för då drivmedelsanläggningarna ska vara uppdaterade, i syfte att skapa utrymme för översyn och revidering av befintliga stödåtgärder samt att ge regionerna ett tydligt uppdrag att inventera och identifiera de bensinstationer som är särskilt skyddsvärda och utsatta.

Lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag

Dagligvarubutiker på landsbygden och särskilt i de glesbefolkade delarna fyller en viktig funktion som servicepunkt och som social mötesplats. Ofta utgör den enda träffpunkten på mindre orter. I en tid då dagligvaruhandeln i allt högre grad sker i stormarknader utarmas möjligheten för lanthandlarna att konkurrera med såväl pris som utbud. Till detta kommer de stora distributionskedjornas minskande intresse av att leverera sina varor till kunder som beställer små kvantiteter och är avlägset lokaliserade. Ett liknande förhållande råder då det gäller landets bensinbolag, där de stora aktörerna uppvisar ett allt svalare intresse för de minsta och mest avlägset belägna mackarna. Möjligheten att erbjuda flera typer av samhällsservice är därför viktig för handlarna, både som ett led i att kunna locka fler kunder och för att verksamheten ska bli mindre ekonomiskt sårbar.

Lanthandeln eller bensinstationen utgör inte sällan ombud för apotek, post, buss-gods, varustransportföretag, spelombud, systembolaget och det kommunala biblioteket. Ombuden utgör viktiga nav i de bygder i vilka de är verksamma. Det är viktigt att säkerställa att serviceutbudet på landsbygden inte försämras och att de statliga bolag som verkar i glesbygd genom ombud innehar en viktig roll i att skapa goda förutsättningar för de som bor och verkar på landsbygden. Regeringen bör uppdraga åt de statliga bolagen, exempelvis Apoteket AB, Postnord, Svenska Spel och Systembolaget, att se över sina villkor för att bli ombud och utreda hur dessa kan förenklas. Uppdraget

ska även omfatta en översyn av ersättningsnivåerna till ombuden så att dessa höjs. Där så är erforderligt ska regeringen återkomma till riksdagen med förenklande lagförslag.

Statliga myndigheters roll på landsbygden

Den mobila plattformen har kommit att bli minst lika viktig som den stationära. Därför är det av stor vikt att statliga myndigheter tillser att de är tillgängliga på olika digitala plattformar för att passa så många användare som möjligt. Detta oavsett var i landet användaren befinner sig och vilket tekniskt verktyg denne använder för att få internet-åtkomst. Brottligheten ökar i flera tätorter, även på landsbygden. Exempelvis förekommer det att utländska ligor har systematiserat stölder på landsbygden. Upptäcktsrisken är ofta liten på landsbygden. Närmaste polisstation och uttryckningsmöjligheter är begränsade på grund av polisens ansvar för stora geografiska områden. Polisens möjligheter till tillräckligt snabb uttryckning vid brott på landsbygden ska öka. Det är viktigt att snabbt kunna komma på plats och att signalera närvaro.

Landsbygden ska inte tillåtas bli laglöst land. Befogenheterna i samband med kontroller vid yttre och inre gränser behöver utökas. Arbetet med att utföra kontroller för att upptäcka utförelse av stöldgods och annan kriminell utförelse måste intensifieras och ges de förutsättningar som krävs för att man ska kunna beivra denna typ av brott effektivt. Regeringen bör tillsätta en utredning om hur Tullverkets brottsbekämpande verksamhet kan utvecklas och vilka krav detta ställer på organisation och utbildning för myndighetens personal, tulltjänstemäns befogenheter i samband med ingripanden samt tulltjänstemännens beväpning behöver ses över.

Tullverket bör därför få ett utvidgat uppdrag där kontroller sker både för införelse och utförelse samt tillräckliga resurser för detta. Coronapandemin har inneburit att tröskeln för arbete på distans, från hemorten, har minskat. Statliga myndigheter ska uppmuntras att inrätta kontor på många orter, där anställda kan arbeta på distans och därmed inte behöva resa långa sträckor till centralkontoret i en större ort längre bort. Detta skulle öka möjligheterna för flera personer och yrkesgrupper att arbeta på hemorten. Det är viktigt för familjers bosättning att båda föräldrarna har ett rimligt avstånd till arbetet. Med nuvarande ordning tar myndigheter i många fall beslut utifrån verksamhetens förutsättningar och väger inte in situationen för de som bor och verkar på landsbygden. Statliga myndigheter ska ta större ansvar för att en gynnsam utveckling för landsbygden ska vara möjlig.

Statliga arbetstillfällen bör till delar utlokaliseras från större städer till landsbygden. Myndigheter och statliga verk bör till delar nyetableras utanför storstäderna och fortsatt flytt av statliga jobb från landsbygd till storstäder bör därigenom förhindras. Tekniken medför idag goda möjligheter att förlägga statliga arbetstillfällen utanför storstäderna. Omlokaliseringen är ett långsiktigt mål och bör ske i rimlig takt utan riskerande av att skapa negativa ekonomiska, sociala, logistiska och organisatoriska konsekvenser. Utlokaliseringar ska ske som ett komplement till de nyetableringar som i huvudsak ska ske på landsbygden. Omlokaliseringar ger positiva effekter för kommunernas skatteunderlag, vilket innebär bättre välfärd i form av skola och omsorg lokalt. Detta ökar i sig attraktionskraften att bo på dessa orter och bidrar till framtidstron på orten.

Stärkt medborgarservice via fysiska servicekontor

En förutsättning för en levande landsbygd är god tillgång till offentlig service. Under lång tid har en nedåtgående spiral inneburit att offentlig service dragits undan från landsbygden till följd av ett minskat underlag. Detta har bidragit till att försämra befolkningsutvecklingen än mer. För att kompensera för detta har myndigheter och kommuner satsat allt mer på att erbjuda information och service över internet och telefon, vilket för många utgör ett fullgott alternativ. Samtidigt finns det hushåll i Sveriges glesbygd som ännu saknar tillgång till snabb och stabil internetuppkoppling. Det finns sammanhang där samtal och fysiska möten behövs. Målet bör vara att medborgarservicen ska stärkas, vilket kan ske exempelvis genom en ökad samverkan mellan kommuner och statens servicecenter som kan inrätta samordnade servicekontor. Där fysiska möten inte kan åstadkommas, ska personal kunna nås via dator, telefon eller videosamtal. Detta kan ge alla medborgare en mer likvärdig tillgång till medborgarservice.

Möjligheter för utbildning i hela landet

Det ska vara möjligt att utbilda sig i landets olika delar. Lokala utbildningsenheter är viktiga för lokal och regional kompetensförsörjning. Ambitionen innebär inte med nödvändighet fler högskolor, men lokala utbildningar med anknytning till lokala näringar ska bevaras och utvecklas, gärna i direkt samarbete med företagen. Mindre högskolor utanför storstäderna kan med fördel samarbeta djupare administrativt med större högskolor och universitet. Mindre skolor utanför tätorterna bör bevaras. Det möjliggör att familjer kan bo utanför tätorterna och möjliggör för företag att förlägga verksamhet på landsbygden. På så vis motverkas också ”stordrift” då ett stort antal elever koncentreras till samma skola, ofta med långa resvägar som följd. Det är lika genomförbart att skjutsa barn från tätorternas ytterområden till en landsbygdsskola som tvärtom. Mindre skolor kan utgöra en bra och trygg miljö för barnen och skolor på landsbygden bidrar till en levande landsbygd. Det bör undersökas om examinerade lärare som tar anställning i områden som av Jordbruksverket definieras som glesbygd kan få en del av sin studieskuld avskriven varje år under den tid de arbetar som lärare i glesbygd. Detta skulle syfta till att åtgärda lärarbristen i glesbygd och genom en välfungerande skola med behöriga lärare öka attraktionskraften för barnfamiljer och därmed bidra till att återskapa en levande landsbygd. En sådan studieskuldssavskrivning skulle i högre grad än idag möjliggöra skolverksamhet i glesbygd.

Transport, infrastruktur och energi

Rimliga väghastighetsgränser, säkerhet och vägunderhåll

Sänkningar av hastighetsgränser införs i stor utsträckning. Inte sällan motiveras detta som en trafiksäkerhetshöjande åtgärd. Det är mer rimligt att åtgärda eftersatt vägunderhåll och att utföra andra säkerhetshöjande åtgärder. Sänkta hastighetsbegränsningar ökar pendlingstiden och minskar den radie utanför centralorterna inom vilken familjer är beredda att bosätta sig. Detta är särskilt påtagligt i landets mest glesbefolkade regioner

som präglas av långa avstånd. Säkrare vägar ska eftersträvas snarare än sänkta hastighetsgränser. Den sänkning av hastighetsgränser som pågår på stora delar av landets landsvägar bör avbrytas och de tidigare hastighetsgränserna bör i de allra flesta fall återställas. Bilen är och kommer i överskådlig framtid att vara en förutsättning för att bo och verka på landsbygden.

Upprustning av tåginfrastrukturen

Där järnväg finns och spårbundna gods- och persontransporter är möjliga begränsas dessa ofta av att järnvägarna är av en föråldrad standard. De svenska spårbundna transporterna är därför långsammare än vad som skulle vara möjligt med en modern nationell järnvägsinfrastruktur. Detta har en hämmande inverkan på näringslivet som är beroende av snabba och effektiva transporter. Större transportnytta, inte minst för företag och boende på landsbygden, nås genom satsningar på upprustning av tåginfrastrukturen. Detta snarare än genom satsningar på dyra höghastighetsbanor där kommunikationerna redan fungerar som bäst.

Värna regionala flygplatser

Inrikesflyget är idag hotat. I stora delar av landet utgör flygtrafiken den enda möjligheten att på ett snabbt och kostnadseffektivt sätt transportera sig till och från orter. Företag som är i behov av inhyrda experter eller sjukhus som lånar in spetskompetens hör till de som drabbas hårt om restiderna avsevärt förlängs. I värsta fall kan en resa som i normalfallet hade skett över dagen ta uppemot tre dygn om det inte är möjligt att resa med flyg. I ett land som präglas av långa avstånd har flyget en given plats. Staten har ett särskilt ansvar att ge de regionala flygplatserna rimliga förutsättningar till överlevnad och utveckling.

Negativa skatter på drivmedel och resande

Skatten på bränsle för privatbilism har länge liknat inget annat i Sverige. Den som tankat bensin eller diesel har betalat mer än hundra procents påslag och skatten har räknats upp varje år per automatik. Ett förslag om att 2022 pausa indexeringen av drivmedelsskatten behandlades i juni 2021 i skatteutskottet. Det gäller ett regeringsförslag som utgör en del av januariöverenskommelserna. Det återstår att se hur förslaget utfaller. Strävan bör vara att skatten på bränsle sänks. Samtidigt är det viktigt att staten uppmuntrar till tekniska framsteg inom inhemsk biobränsleproduktion.

Vad gäller infrastruktur prioriteras idag förbindelser mellan storstäderna, medan det finmaskiga nätet av väg och järnväg som håller ihop Sverige negligeras. Denna utveckling måste brytas. Godsleveranser via tågtransporter är inte möjliga i hela landet eller för alla varor. Vägtransport utgör och kommer att utgöra en viktig del under överskådlig framtid. Tillförlitliga och kostnadseffektiva transporter är nödvändiga för att stärka företagens konkurrenskraft och tillväxt i hela landet. Utan fungerande transporter kan företag inte leverera varor till sina kunder, inte erhålla komponenter från leverantörer och enbart rekrytera medarbetare och annan kompetens från den omedelbara närheten. Därför utgör regeringens signaler om införande av kilometerskatt och kraftigt

försämrade reseavdrag ett exempel på landsbygdsfientliga förslag som ifall de realiseras kommer att slå hårt mot boende och företag i landsbygd.

De föreslagna skatterna beskattar inte faktiska utsläpp utan är så utformade att avstånd beskattas oaktat tekniska utsläpps begränsande landvinningar, varför incitament att sänka de miljöpåverkande utsläppen helt saknas. I ett till ytan stort land med långa avstånd och gles järnvägsinfrastruktur utgör vägtransporter med personbil, buss och lastbil alltså de enda realistiska transportmedlen för många av landets företag och invånare, varför dessa skatter upplevs som syftande till att begränsa landsbygdsbors frihet och möjlighet till ett aktivt liv. För många av de som bor på landsbygden innebär ett reseavdrag som inte motsvarar resekostnaden att det redan idag är kostsamt att pendla till och från sitt arbete. En försämring av reseavdraget skulle kunna få som konsekvens att det blir så kostsamt att arbetspendla att människor tvingas att avsluta sin anställning eller flytta. Ett reseavdrag till och från arbetet kan inte kompensera fullt ut för ett högt bränslepris. De som bor utanför större orter reser inte enbart till arbetet utan kör exempelvis barn till fritidsaktiviteter eller till affären för att handla. Transportkostnaden med bil måste vara rimlig för landsbygdsbor även för resor som inte är knutna till arbetet. För företag i landsbygd som redan idag upplever svårigheter med kompetensförsörjning och rekrytering kan denna problematik komma att allvarligt förvärras. Läggs de ökade kostnaderna för transporter genom ett införande av en kilometerskatt till, så kan företagsnedläggningar bli en konsekvens.

Flygskatten medförde redan före utbrottet av coronapandemin negativa effekter för flyget och flyglinjer har lagts ner. Kostnaderna för företag som anlitar exempelvis konsulter eller skickar anställda på utbildningar på annan ort ökar kraftigt när restiderna i vissa fall flerdubblas.

Tillgång till bredband och IT

Tillgång till snabb internetuppkoppling möjliggör för människor att kunna bo på landsbygden och för företag och anställda att verka där. Näringsverksamhet är allt mer beroende av snabb och stabil internetuppkoppling, inte minst i takt med att många moment och tjänster automatiseras. Valfungerande IT-tillgång utgör en viktig konkurrensfaktor för arbetstillfällen, kompetens och tillväxt.

Beroendet av internetuppkoppling påverkar människors liv – vård- och samhällsservicetjänster är internetbaserade. Även fritiden är beroende av IT där både underhållning och omvärldsrapportering fortsatt flyttar över till internetbaserade medier. Internettillgänglighet är en demokratifråga, då det är via den kanalen vi i hög grad kommunicerar.

Glesbygden är kraftigt överrepresenterad bland geografiska delar som ännu inte kan erbjudas tillgång till snabbt internet. Industriella maskiner och arbetsfordon arbetar idag uppkopplat mot exempelvis tillverkare och beställare. Nästa generations personbilar kommer att kommunicera trådlöst i realtid med olika databaser. Täckningsgraden måste bli högre för att möjliggöra ett liv på lika villkor i hela landet och för alla de användningsområden som är gällande. IT-utbyggnaden ska därför ske i en hög takt.

Det som framkom i Landsbygdskommitténs slutbetänkande om att 100 procent av befolkningen ska ha tillgång till snabbt internet år 2025, är en önskvärd målsättning för att möjliggöra för Sveriges landsbygder att leva och utvecklas.

Förbättrad energiförsörjning

En långsiktigt konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv behöver säkerställas. Det bör i Sverige skapas kontroll över energiförsörjningen och att en hög grad av självförsörjning prioriteras. Tillgången till leveranssäkerhet, fossilfri och billig el måste prioriteras i hela landet samtidigt som effektivare energianvändning ska eftersträvas. Basen för energiförsörjningen bör vara kärnkraft och vattenkraft. Skattereduktionen bör tas bort för mikroproducenter, för att inte konkurrensen ska snedvridas och försvåra för andra energislag. För att säkerställa tillförlitliga elleveranser till konkurrenskraftiga priser finns behov av att framtida elnätsregleringar i högre grad öppnar för innovation och tydligare incitament för investeringar kopplat till att stärka driftssäkerheten. Systemet för elområdesindelningen bör också ses över för att jämna ut dagens prisskillnader.

Jord- och skogsbruk

Stärkt äganderätt

Äganderätten är ett av det demokratiska samhällets viktigaste grundfundament. Nyttjande av naturen på allemansrättens grund måste ske med respekt och hänsyn till den som äger och brukar marken. Allemansrätten är en sedvanerätt med anor sedan medeltiden och en del av vårt gemensamma kulturarv. Den ger bland annat rätt att plocka bär, svamp och torr död ved eller till att tälta en natt utan att fråga markägaren om lov. Syftet med allemansrätten har varit att garantera vår gemensamma tillgång till naturen för vårt eget bruk. Den innefattar inte rättigheter för näringsidkande. Allmänheten bör alltid vara välkommen i markerna, men var och en måste uppträda med hänsyn till och respekt för såväl naturen som markägarens intressen. Detta ställer krav på samråd och anpassning. Allemansrätten innebär tolkning av vissa lagregler som anger vad som är förbjudet. Motsatsvis tolkning innebär då att det som inte är förbjudet är tillåtet. Innehållet i allemansrätten utformas även genom prejudicerande domar, av vilka det finns förhållandevis få. Som en följd av detta grundar sig många konflikter mellan markägare och nyttjare i oklarhet om vad allemansrätten exakt omfattar och vad som faller utanför. Därför föreslås inrättandet av en allemansrättsbalk som tydligare klargör förhållandena.

Liksom äganderätten är helt central för att ett samhälle ska utvecklas positivt är markägarens tilltro till att denne fritt kan bruka sin mark nödvändig för utvecklingen inom jord- och skogsbruk. Detta är speciellt viktigt beträffande skogsbruk eftersom skogar har så lång omloppstid. Generationers arbete och investeringar kan behövas för att åstadkomma avkastning i samband med slutavverkning efter upp till hundra år av skötsel. Samma sak gäller även jordbruk, där dikning, vägbyggnationer och investeringar i byggnader behövs för att upprätthålla produktionen. En levande och brukad landsbygd behövs för många av de arter som lever i Sverige, liksom för att utveckla turismen. Lönsamhet i de areella näringarna är därför helt centralt.

Markbrukandebegränsningar ska i det längsta undvikas och miljöorganisationer ska inte ges möjlighet att ta initiativ till rättslig prövning av beslut som rör normala skogsbruksåtgärder. Mark ska kunna undantas från brukande enbart efter mycket noggrann prövning. Beslut som innebär brukandebegränsningar ska alltid kunna

överklagas från markägarens sida. Vid begränsningar ska compensationen vara rimlig. Skydd av skog bör i första hand ske på statligt ägd mark. Vid illegal bosättning på annans mark ska markägaren inte åläggas någon kostnad och avhysning ska kunna ske på ett enklare sätt än idag.

Förbättra det svenska jordbrukets förutsättningar

Det svenska jordbruket behöver stärkas. En starkare jordbruksnäring ger en större resursbas till landsbygden och ett lönsamt jordbruk är helt avgörande för vissa bygder. Sveriges självförsörjning är lägre än någonsin tidigare. Riksdag och regering måste stå upp för svenska producenter inom EU-samarbetet, eftersom jordbrukets förutsättningar i hög grad regleras på EU-nivå. Sverige är ett skogsland med inslag av jordbruk istället för tvärtom, som är det vanliga i de tongivande EU-länderna. Det innebär att förutsättningarna är annorlunda. Allt från den öppna jordbruksmiljöns betydelse för artbevarande, turism och boende på landet till särskilda förutsättningar för brukandet. EU-reglerna ska alltid vara anpassade till svenska förhållanden. Det ska vara en central uppgift för svenska regeringar. Sverige måste också tillåtas anpassa stöden till den särslagstiftning som finns i Sverige för djurens och miljöns skull. Det bör exempelvis vara möjligt att införa en betesersättning för i första hand mjölkkor och det bör vara tillåtet att ge stöd till slakteriavgifter och andra avgifter. Nuvarande ordning, då det är oklart om Sverige kan ge stöd för djurskyddsåtgärder som följer av nationella särkrav i svensk lagstiftning, bör ändras.

Skatter och avgifter ska inte heller vara mycket högre i Sverige än i konkurrerande EU-länder. Kriminell djurrättsaktivism ska också bekämpas hårdare. Satsningar med precision på forskning, teknikutveckling, kompetensutveckling ska stärka jordbrukets långsiktiga lönsamhet. Detta är viktigt inte minst eftersom brukande är en förutsättning för biologisk mångfald i odlingslandskapet. Miljöpolitiken och jordbrukspolitiken är sammanflätade. Åtgärder som ger synergier mellan miljö och konkurrenskraft behöver hittas. Även om ökad storskalighet är naturligt och oftast medför ökad lönsamhet, måste det skapas bättre möjligheter till småskaliga verksamheter inom jordbruk och livsmedelsföretag. En ökad grundlönsamhet är central även för att möjliggöra småskaliga verksamheter. Många av de åtgärder som krävs för ökad lönsamhet i svenskt jordbruk kräver ökad statlig finansiering. För ökad lönsamhet krävs även att fler myndigheter ges främjandeuppdrag av det svenska jordbruket i sina regleringsbrev och byråkratin behöver minska. Rättssäkerheten måste också stärkas inom tillståndsgivning och tillsyn i jordbruksnäringen. Den sociala situationen för Sveriges jordbrukare, inte minst djurhållande jordbrukare, måste också förbättras. Realistiska möjligheter för semester, vidareutbildning och familjeliv måste säkerställas. Den offentliga upphandlingen av livsmedel ska prioritera lokalproducerat.

Svensk skog är en nationell angelägenhet

Över hälften av Sveriges skogar ägs av enskilda personer, inte sällan av jordbrukare. I stora delar av Sverige är skogsbruket en mycket viktig del av lantbrukarnas ekonomi. Begränsningar av skogsbruket måste därför föregås av noggranna konsekvensanalyser, så att de inte hotar jordbruket. Skogssektorn är en av Sveriges viktigaste näringar och Sverige besitter dessutom världsledande kompetens i alla led, från skogsskötsel till

tillverkning av högförädlade träbaserade produkter. Samtidigt är Sverige tillsammans med andra nordiska länder ledande vad gäller naturvårdande uthålligt skogsbruk. Detta är ett arv som måste förvaltas, bevaras och utvecklas. Skogen måste värnas som en förnybar råvarubas för fortsatt utveckling av biomaterial och bioenergi. Sveriges skogar uppvisar en hög grad av mångfald tack vare att vi har en mångfald av skogsägare. En självklar utgångspunkt är att äganderätten ska värnas. Nuvarande skogsvårdslag stiftades med principen ”frihet under ansvar”, men friheten har beskurits väsentligt och i många fall godtyckligt på senare år. Den totala arealen skog undantagen från skogsbruk ska inte ökas. Det behövs inte ur artbevarandesynpunkt och det står i konflikt med ambitionen att kraftigt öka produktionen av förnybara råvaror.

Sverige bör fortsätta att utveckla de metoder som redan används för att arbeta både med produktion och naturvårdshänsyn i den brukade skogen. Detta är grundtanken i den skogspolitik som gäller i Sverige sedan år 1993, men som tyvärr i hög grad frångåtts av nuvarande regering. För att myndigheter ska kunna besluta om att brukandet av en viss skogsfastighet ändå ska begränsas av miljöskäl, bör därför i normalfallet krävas konstaterad förekomst av akut hotade arter och även i sådana fall bör naturvårdande skötsel enligt avtal med markägaren först övervägas.

Totalt undandragande från skötsel, som till exempel reservatsbildning, ska bara tillgripas efter att andra möjligheter bedömts som otillräckliga. Skogspolitiken är en nationell angelägenhet och ska på alla vis värnas från EU:s inflytande. Svenskt skogsbruk har i århundraden varit lönsamt och behöver inte invecklas i EU:s stödapparater. Det säger sig självt att vi inte ska behöva bege oss till tjänstemän i Bryssels korridorer för att de ska upplysa oss om vad som är bäst för svensk skog och för svenska skogsägare.

Jakt och fiske

God viltförvaltning

Den svenska jakten och viltvården är en tradition med anor sedan urminnes tider. Jakt är ett naturligt sätt att ta tillvara på naturens överskott av vilt. Våra viltstammar är en resurs som ska förvaltas på ett långsiktigt, hållbart sätt som också tar hänsyn till olika intressen i samhället. Beslut som rör viltvård ska fattas på lokal nivå. Europeiska unionen ska inte diktera svensk viltförvaltning. Vidare ska inflytandet över jakt och viltvård flyttas längre bort från Stockholm och närmre de regioner som är direkt berörda, det vill säga där relevant kompetens finns. Det kan ske genom att överföra ansvar från Naturvårdsverket till en renodlad myndighet för jakt- och viltfrågor med geografisk förankring i områden där jakt och viltvård är viktiga verksamheter.

Minskade konflikter och problem mellan rovdjur och människor på landsbygden ska eftersträvas. Alla de stora rovdjuren måste förvaltas på ett ansvarsfullt sätt och det sammantagna rovdjurstrycket måste hållas på rimliga nivåer i hela landet. Förvaltning av övrigt vilt, till exempel älg, kronhjort och vildsvin, ska vara ändamålsenlig och ta hänsyn till lokala förhållanden vad gäller trafik, skogsbruk och jordbruk. En alltför hög vilttäthet ger ökade viltskador och stor påverkan på omkringliggande fastigheter.

Livskraftigt fiske

Det svenska fisket är och ska förbli hållbart och noga reglerat, vilket innebär en trygghet för konsumenten. Fiskens ”svenska” ursprung är alltså en sorts certifiering i sig och därmed bör offentliga institutioner prioritera fisk som fångats i svenska vatten vid upphandling, framför produkter från den internationella marknaden.

Fiskekvoter tilldelas utifrån vetenskapliga underlag, vilket är en helt rimlig ordning. Det är positivt om svenskt fiske ökar inom ramen för tilldelade kvoter, och berörda myndigheter bör sålunda ges i uppdrag att underlätta för branschens aktörer. Vi behöver bevara och utveckla ett flertal hamnar utmed hela Sveriges kust, där fisk kan landas och tas om hand av lokal livsmedelsindustri, vilket skapar levande kustsamhällen. Det småskaliga kustnära fisket ökar antalet arbetstillfällen i fiskerinäringen, kultur bevaras och den unika skärgårdsmiljön utvecklas. Generationsskiften måste underlättas och möjliggöras genom överlåtande av fiskelicens, för att ge näringen tillförsikt inför framtiden. Åtgärder måste vidtas för att minska antalet sälar och skarvar, som utgör betydande problem för det kustnära fisket.

Svensk fiskodling arbetar aktivt med att utveckla kostnadseffektiva metoder med minimal överutfodring och därmed lägre miljöbelastning. Den kan, om den ges rätt förutsättningar, leda till minskade transporter och sundare kosthållning genom ökat fiskintag och fler arbeten på landsbygden. Trots detta upplever näringen sig motarbetad av svenska myndigheter. Svensk fiskodling måste därför ges bättre förutsättningar och stöd för att tillåtas utvecklas. Potentialen är stor vilket man kan se inte minst i våra grannländer.

Landsbygdsprioriteringar i regioner och kommuner

Kommuners och regioners kärnuppdrag

De senaste årens utveckling har inneburit att svenska statens finanser, trots ett förväntat underskott för år 2020, är relativt stabila, medan åtskilliga kommuner och regioner hade ekonomiska problem redan före coronakrisen. Situationen varierar över landet, men det finns en nord-sydlig dimension i detta och situationen tenderar att vara särskilt ansträngd utanför storstäderna. Det innebär problem för välfärden generellt, men slår extra hårt mot kommuner som redan brottas med utflyttning och sviktande skattebaser. Det finns en olycklig politisk tradition i att fatta beslut på riksnivå, som sedan måste genomföras lokalt utan att erforderliga medel tillförs. Migrationspolitiken är det mest uppenbara och kostsamma exemplet.

Det är en förutsättning för en stabil utveckling av kommunernas ekonomier att den höga invandringsnivå som länge rått, och fortfarande råder, kan bromsas. Det är inte rimligt på längre sikt att flera tidigare självförsörjande storstadskommuner i Sverige återfinns i toppen av de kommuner som erhåller mest stöd från andra delar av landet, till följd av den politik som regeringar har fört. Det bör råda varsamhet i att lägga över ansvar på kommuner och regioner, i synnerhet utan medföljande direkt finansiering. Möjligheten att minska kommuners och regioners ansvar bör ses över i syfte att renodla deras fokus på kärnuppdrag, såsom välfärd, skola och infrastruktur.

Regionaliserad fastighetsskatt

Fastighetsskatten för industrifastigheter och elproduktionsenheter ska regionaliseras så att respektive region, istället för staten som nu är fallet, får behålla dessa skatteintäkter. Det skulle kunna ge en intäktskälla som är mer långsiktig än årliga budgetprioriteringar och därför mer förutsebar. Den är inte heller knuten till motprestationer. Åtgärden gynnar samtliga regioner men de mer utpräglade landsbygdsregionerna får störst tillskott.

Eric Palmqvist (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Mats Nordberg (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Runar Filper (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Tobias Andersson (SD)

Jimmy Ståhl (SD)

Thomas Morell (SD)

Patrik Jönsson (SD)

Angelica Lundberg (SD)